Ei salainen
TiVP 3/2019 vp 5.

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Puolustusvoimien tiedustelutoiminnan (sotilastiedustelu) tarkoituksesta ja ohjauksesta puolustushallinnossa (1 §)

Hallitusohjelmasta ”Turvallinen oikeusvaltio Suomi”

- Turvallisuusympäristön kehitys on asettanut kasvaneita vaatimuksia erityisesti tilannekuvalle, ennakkovaroituskyvylle ja valmiudelle
- Uuden tiedustelulainsäädännön tehokas ja asianmukainen soveltaminen varmistetaan
- Tiedustelulakien mukanaan tuomat resurssitarpeet huomioidaan yhdessä sisäministeriön hallinnonalan kanssa
- Hallitus antaa tiedustelulainsäädännöstä kokonaisvaltaisen selonteon vuoden 2021 loppuun mennessä

Sotilastiedustelun tarkoitus (3 §)

Hankkia ja käsitellä tietoa Suomeen kohdistuvasta tai Suomen turvallisuusympäristön kannalta merkityksellisestä sotilaallisesta toiminnasta taikka 4 §:n 2 momentissa tarkoitetusta toiminnasta ylimmän valtiojohdon päätöksenteon tukemiseksi ja seuraavien Puolustusvoimien tehtävien suorittamiseksi**:**

1) maa-alueen, vesialueen ja ilmatilan valvominen sekä alueellisen koskemattomuuden turvaaminen;
2) Kansan elinmahdollisuuksien, perusoikeuksien ja valtiojohdon toimintavapauden turvaaminen sekä laillisen yhteiskuntajärjestyksen puolustaminen
3) Osallistuminen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 222 artiklaan tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 42 artiklan 7 kohtaan perustuvaan apuun, aluevalvontayhteistyöhön tai muuhun kansainvälisen avun antamiseen ja kansainväliseen toimintaan

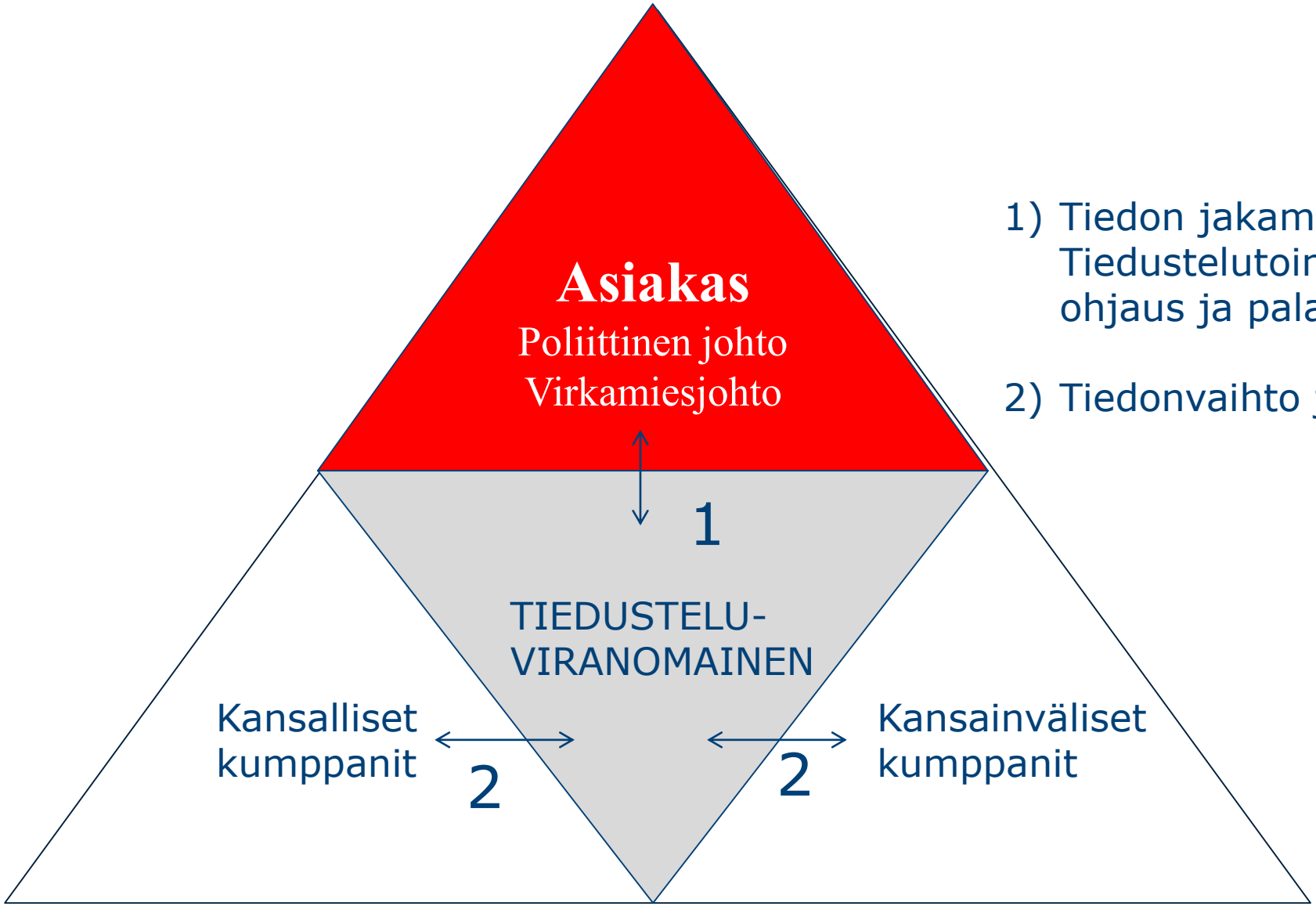

1) Tiedon jakaminen/
Tiedustelutoiminnan
ohjaus ja palaute

2) Tiedonvaihto ja muu yhteistyö

Mitä ovat tiedustelun painopisteet?

- Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisesti merkittäviä lyhyen (6kk – 2 v) ja keskipitkän aikavälin (2-5 vuotta) kehityslinjoja, joista tarvitaan tarkempaa tietoa ylimmän valtiojohdon päätöksenteon tueksi

- Voivat koskea tiettyä aluetta tai teemaa taikka nämä yhdistävä uhkakokonaisuutta

- Ei konkreettisia sotilaallisena toimintana arvioitavia uhkia tai muuta tarkasti yksilöityä toimintaa, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta (= ei puututa operatiiviseen päätöksentekoon)

TP-UTVA käsittelee valmistelevasti tiedustelun **painopisteet** (13§)

Tietopyyntöjä voivat tehdä (14§)
- tasavallan presidentti
- valtioneuvoston kanslia
- ulkoministeriö
- puolustusministeriö

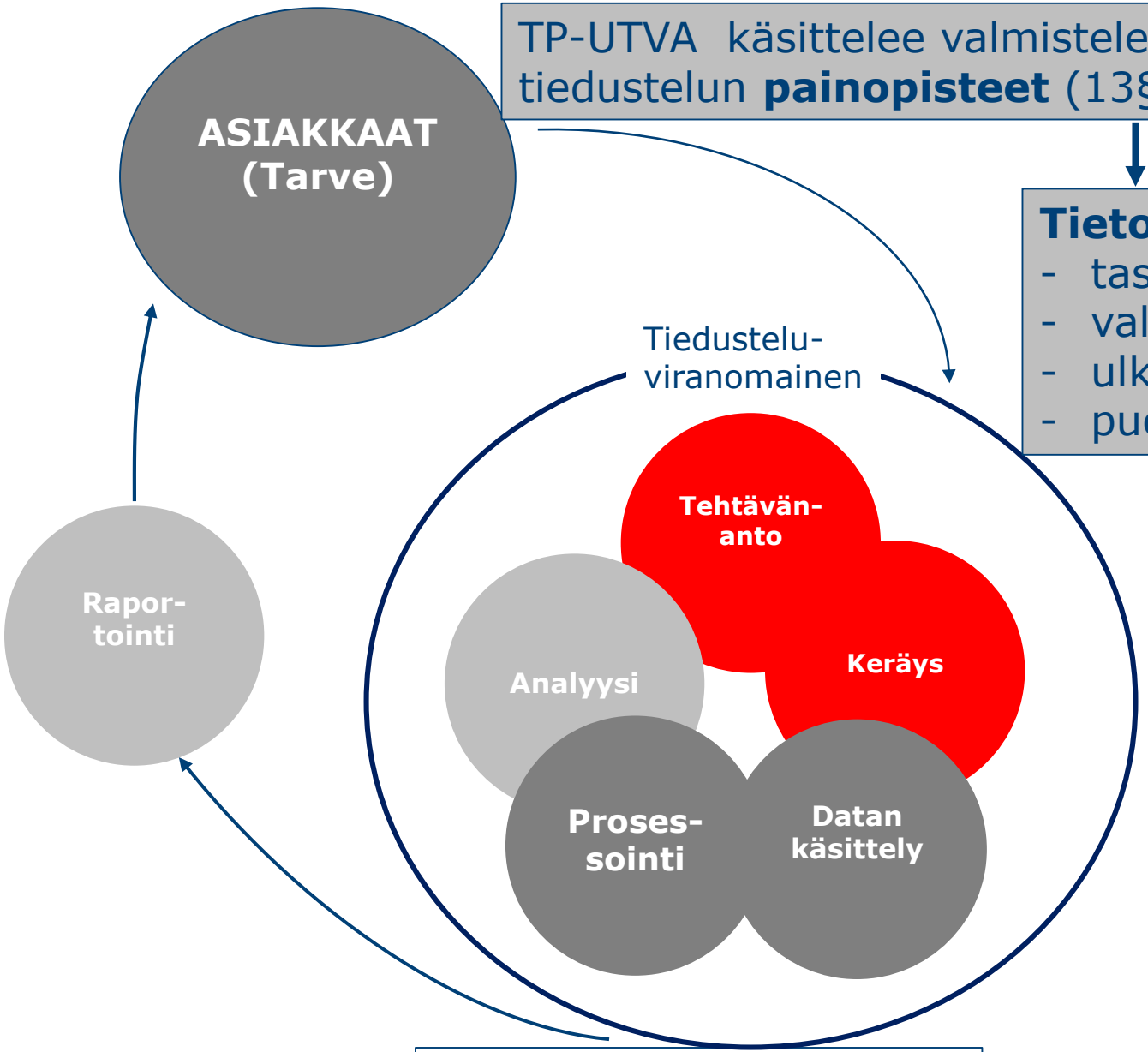

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Sotilastiedustelun valvonta

- Ensisijainen laillisuusvalvonta sotilastiedusteluviranomaisen lakimiehillä
- Pääesikunnan oikeudellisen osaston suorittama Puolustusvoimien laillisuusvalvonta
- Puolustusministeriön suorittama laillisuusvalvonta
  - Myös organisaatiovalvonta
- Merkittävin ulkopuolinen laillisuusvalvoja tiedusteluvalvontavaltuutettu
- Lisäksi eduskunnan oikeusasiamiehen ja valtioneuvoston oikeuskanslerin suorittama valvonta
- Eduskunnan tiedusteluvalvontavaliokunnan parlamentaarinen valvonta

Pöytäkirja tiedustelumenetelmän käytöstä

- VNa sotilastiedustelun tiedustelumenetelmistä (711/2019)
  - Tarkka pöytäkirjaaminen keskeistä valvonnan kannalta
  - Esitettäviä tietoja esimerkiksi:
    - Kohdistumisen tehokkuus
    - Määräaikojen asianmukaisuus
    - Tietojen hävittäminen
    - Tietojen merkityksellisyys
    - Ilmoitusten tekeminen

Kertomukset

- Puolustusministeriön on annettava vuosittain kertomus tiedustelumenetelmien ja sotilastiedustelun suojaamisen käytöstä sekä valvonnasta
  - Tiedusteluvalvontavaliokunnalle, eduskunnan oikeusasiamiehelle ja tiedusteluvalvontavaltuutetulle
  - PLMa sotilastiedustelun valvonnasta puolustushallinnossa ja valvonnasta annettavista kertomuksista (1000/2019)
  - Kertomuksessa tiedot vuositasolla muun maussa päätösten lukumääristä, hankittujen tietojen lukumääristä ja tiedustelumenetelmän käytöstä ilmoittamisesta

Kertomuksessa esitettävät tiedot

- Kertomuksessa tiedot vuositasolla
    1. Tiedustelumenetelmiä koskevien päätösten lukumääristä
    2. Päätösten perusteena olleet sotilastiedustelun kohteet
    3. Jos tiedustelumenetelmän kohteena henkilö, henkilöiden lukumäärä
    4. Hankittujen tietojen lukumäärä ja kuinka suuri osuus tiedoista tuli käytettäväksi
    5. Rekisteröityjen tietolähteiden lukumäärä
    6. Arvio sotilastiedustelun ja tiedustelumenetelmien merkityksellisyydestä
    7. Tieto rikostorjuntaan tehtävän ilmoituksen siirtämisestä
    8. Tiedustelumenetelmien käytöstä ilmoittaminen
    9. Tiedustelukieltojen ja jäljentämiskieltojen toteutuminen
    10. Ilmaisukieltojen määrä
    11. Toiminnan yhteydessä havaitut ongelmat, kehittämistarpeet ja muut merkittävät seikat

Ajatuksia valvonnasta

- Osa laadun varmistusta

- Asiakirjaprosessin toimivuus valvonnan keskiössä
  - Päätös ja sen perustelut
  - Pöytäkirjat on tehty asianmukaisesti
  - Onko toimittu päätöksen sallimissa rajoissa
  - Toiminnan hyödyllisyys ja vaikuttavuus

- Laki ei koske tiedonhankintaa
  - julkisten lähteiden (OSINT), paikka- ja olosuhdetietojen (GEOINT) eikä kuvaustiedustelun (IMINT) menetelmien osalta
  - muuhun kuin tiedustelutarkoituksessa kerättävään tietoon (oma suoja, valvonta jne.)